

Riigikogu rahanduskomisjon
rahanduskomisjon@riigikogu.ee

Meie 19.05.2026 nr 13-1.1/2168-1

Ettepanekud krediiditeabe jagamise seaduse 652 SE kohta

Austatud proua Akkermann

Esitame ettepanekud krediiditeabe jagamise seaduse eelnõu (SE 652) täiendamiseks. Olulisema mõjuga ettepanekud on välja töötatud Riigikogu rahanduskomisjoni suuniseid arvesse võttes ja nende sõnastamisel on Rahandusministeerium korduvalt konsulteerinud ka huvirühmadega.

Muudatused on esitatud allajoonituna või läbikriipsutatuna.

1. Eelnõu §-s 3 asendatakse tekstiosa „tarbijakrediidilepingu andmed“ tekstiosaga „tarbijakrediidilepinguga seotud andmed“:
„Krediiditeave käesoleva seaduse tähenduses on tarbijaga sõlmitud tarbijakrediidilepinguga seotud andmed, mille krediiditeabe andja peab edastama krediiditeaberegistrisse.“.

Selgitus: muudatusega täpsustatakse krediiditeabe mõistet. Praeguse sõnastuse kohaselt hõlmab krediiditeave „tarbijaga sõlmitud tarbijakrediidilepingu andmeid“, kuid see määratlus võib jääda liiga kitsaks olukorras, kus krediiditeaberegistri pidajale andmete esitamise kohustus tekib ka krediidiinkassodel. Krediidiinkasso käsutuses olev teave ei pruugi kõigil juhtudel kujutada endast otseselt tarbijakrediidilepingu andmeid kitsamas tähenduses, vaid võib puudutada ka nõude omandamisega seotud asjaolusid.

Muudatuse eesmärk on tagada, et krediiditeabe mõiste hõlmaks üheselt kõiki eelnõus registrisse edastamisele kuuluvaid andmeid sõltumata sellest, kas andmete esitajaks on krediidiandja, krediidiasutus või krediidiinkasso. Seejuures on oluline vaadelda muudatust koosmõjus eelnõu § 7 lõikes 1 loetletud andmekoosseisuga – krediiditeabe määratluse täpsustamine ei tähenda, et registrisse hakatakse koguma kõikvõimalikke andmeid.

2. Eelnõu §-i 5 punktist 2 jäetakse välja tekstiosa „ja §-s 21 nimetatud krediidiagent, kui ta sõlmib krediidiandja nimel tarbijakrediidilepingu“:
„2) krediidiandjate ja -vahendajate seaduse §-s 5 nimetatud krediidiandja ja §-s 21 nimetatud krediidiagent, kui ta sõlmib krediidiandja nimel tarbijakrediidilepingu.“

Selgitus: Krediidivõimelisuse hindamise kohustus on VÕS § 403⁴ tulenevalt üksnes krediidiandjal. Krediidivahendusleping on leping, millega krediidivahendaja kohustub oma majandus- ja kutsetegevuses vahendama teisele isikule tasu eest krediiti või osutama krediidilepingu sõlmimise võimalusele või kohustub krediidiandja jaoks ja tema huvides iseseisvalt ja püsivalt lepinguid vahendama või neid krediidiandja nimel ja arvel sõlmima (VÕS § 401¹). Krediidi vahendamise tegevust täpsustab KAVS, mille § 4 kohaselt on krediidi vahendamine:

- 1) tarbijale tasu eest krediidi andmise vahendamine või krediidilepingu sõlmimise võimalusele osutamine;
- 2) tarbija abistamine krediidilepingu sõlmimise eelsetes toimingutes või lepingu sõlmimisel ja muud sellega seotud tegevused, mida ei ole nimetatud käesoleva paragrahvi punktis 1;
- 3) krediidiandja jaoks ja tema huvides iseseisvalt ja püsivalt lepingute vahendamine või nende sõlmimine krediidiandja nimel ja arvel.

Seega tegutseb krediidivahendaja üksnes krediidiandja nimel ja huvides. See tähendab seda, et krediidivõimelisuse hindamise ülesanne on tal üksnes siis, kui temaga krediidivahenduslepingu sõlminud krediidiandja teda selleks selgesõnaliselt ka volitab.

Krediiditeabe jagamise seaduse eelnõuga antakse seaduses juurdepääsuõigus üksnes nendele isikutele – krediidiandjatele – kellel on seadusest tulenev kohustus krediidivõimelisust hinnata. Krediidivahendajatel on õigus registrile juurdepääs saada krediidiandja volitatud isikuna, kui selle volitusega kaasneb ka krediidivõimelisuse hindamise õigus. Sel juhul saab päringuid teha üksnes nende inimeste kohta, kelle krediidivõimelisust selle volituse alusel hinnatakse.

3. Eelnõu §-i 5 punkt 4 jäetakse välja, muutes vastavalt järgneva punkti numeratsiooni:

~~„4) hoiu-laenuühistu seaduse §-s 3 nimetatud hoiu-laenuühistu;“~~

Selgitus: 01.03.2026. jõustused hoiu-laenuühistu seaduse muudatused, mis tähistavad hoiu-laenuühistute nn reformi algust. Reformi tulemusel selline eriliigiline tulundusühistu vorm nagu hoiu-laenuühistu kaob ja ühistulises vormis saab hoiuseid kaasata edaspidi ühistupanga kujul, kus ühistupank (kui krediidiasutus) allub Finantsinspektsiooni järelevalvele nagu kõik teised krediidiasutused. Reformi kohaselt alates 2029. a. 1. jaanuarist hoiu-laenuühistud edasi tegutseda ei saa. Kuna krediiditeabe register alustab täiemahulist tööd 01.03.2029, siis on mõistlik jätta hoiu-laenuühistuid kui krediiditeaberegistrisse krediiditeabe andjaid puudutavad sätted käesolevast eelnõust välja.

4. Eelnõu §-i 5 täiendatakse punktiga 4 järgmises sõnastuses:

~~„4) krediidiinkassode ja -ostjate seaduse § 3 lõikes 1 nimetatud krediidiinkasso, kui ta omandab tarbijakrediidilepingu või sellest tuleneva nõude või kui ta haldab krediidiostja nimel tarbijakrediidilepingut“.~~

Selgitus: Krediidiinkassode kohustus esitada andmeid krediiditeaberegistrile on vajalik selleks, et registris sisalduv teave oleks terviklik, ajakohane ja vastaks registri eesmärgile võimaldada krediidiandjatel hinnata võimalikult täpselt tarbija krediidivõimelisust.

Praktikas võõrandab krediidiandja ülesöeldud tarbijakrediidilepingust tuleneva nõude (nn viivislaen) üldjuhul krediidiinkassole. Seejuures võib sellisest lepingust tulenev tarbija finantskohustus olla märkimisväärne. Kui sellises olukorras puuduks krediidiinkassol kohustus registrile andmeid edastada, ei kajastuks tarbija tegelikud finantskohustused

krediiditeaberegistris täielikult või ajakohaselt. See omakorda võib kahjustada krediidivõimelisuse hindamise kvaliteeti ning suurendada vastutustundetu laenamise ja ülelaenamise riski.

Muudatus aitab vältida olukorda, kus registri andmete täielikkus sõltub üksnes sellest, kellele nõue parasjagu kuulub. Registri eesmärki silmas pidades ei ole põhjendatud, et tarbija krediidikohustuse kajastumine registris katkeks üksnes nõude loovutamise tõttu. Tarbija krediidivõimelisuse hindamisel on oluline omada ülevaadet olulistest finantskohustustest sõltumata sellest, kas nõuet omab krediidiandja või krediidiinkasso.

Krediidiinkassodele krediiditeaberegistrile andmete esitamise kohustuse kehtestamine riivab eeskätt ettevõtlusvabadust (PS § 31), kuna mõjutab nõuete omandamise ja haldamisega seotud ärimudeli kujundamist ja registripidajaga andmevahetuse korraldamist. Kuna andmete esitamine hõlmab isikuandmete töötlemist, tuleb arvesse võtta ka eraelu puutumatuse õigust (PS § 26).

Riive legitiimseks eesmärgiks on vastutustundliku laenamise põhimõtte toetamine, tarbijate ülelaenamise ennetamine ning krediiditeaberegistri terviklikkuse ja usaldusväärsuse tagamine. Registri eesmärk on võimaldada krediidiandjatel hinnata tarbija krediidivõimelisust võimalikult täieliku ja ajakohase teabe alusel. Kui tarbijakrediidilepingust tulenevad nõuded muutuksid registrist kättesaamatuks üksnes põhjusel, et need on võõrandatud krediidiinkassole, ei kajastaks register enam tarbija tegelikku finantskoormust. See võib viia olukorrani, kus krediidiotsuseid tehakse ebatäieliku informatsiooni alusel, suurendades ülelaenamise riski.

Meede on eesmärgi saavutamiseks sobiv, kuna võimaldab tagada, et tarbija finantskohustused jäävad registris nähtavaks ka pärast nõude loovutamist krediidiinkassole. Kohustus aitab vältida olukorda, kus registri andmete täielikkus sõltub üksnes nõude omaniku õiguslikust staatusest.

Meede on ka vajalik, kuna alternatiivid ei võimaldaks sama tõhusalt registri eesmärki saavutada. Alternatiivsete lahendustena võiks andmete esitamise kohustus ka pärast nõude loovutamist jääda algele krediidiandjale või toimuks andmete esitamine vabatahtlikkuse alusel. Need ei ole siiski piisavad krediiditeaberegistri eesmärkide saavutamiseks, kuna krediidiandjal puudub pärast nõude üleandmist reeglina ajakohane ülevaade nõude seisust ning vabatahtlik andmeedastus ei taga registri terviklikkust ega andmete järjepidevat kvaliteeti.

Kohustus on ka mõõdukas. Krediidiinkassodele ei kohaldata samas ulatuses andmeesituse kohustusi nagu krediidiandjatele, vaid nad esitavad registrile üksnes piiratud andmekoosseisu, mis hõlmab registri eesmärgi saavutamiseks vältimatult vajalikku teavet. Samuti nähakse krediidiinkassodele ette pikemad tähtajad andmete esitamiseks, arvestades nende tegevuse eripära, sealhulgas asjaolu, et nad võivad omandada suure hulga nõudeid korraga.

Eeltoodust tulenevalt on krediidiinkassodele krediiditeaberegistrile andmete esitamise kohustuse panemine põhiseaduspärane, kuna see teenib kaalukat avalikku huvi, on selle eesmärgi saavutamiseks sobiv ja vajalik ning ei koorma krediidiinkassosid ebaproportsionaalselt.

Muudatusega ei kaasne andmete dubleerimist krediiditeaberegistris. Andmete registripidajale edastamise kohustus sõltub sellest, kes on konkreetse nõude osas eelnõu tähenduses asjakohane krediiditeabe andja.

Näiteks juhul, kui krediidiandja kasutab krediidiinkasso teenust üksnes osamaksete pinnalt võlgnevuse sissenõudmiseks, kuid tarbijakrediidilepingut ega sellest tulenevat nõuet krediidiinkassole üle ei anta või ei loovutata, lasub andmete registripidajale esitamise kohustus lasub jätkuvalt krediidiandjal.

Näitlikult võib krediidiandja sõlmida tarbijaga tarbijakrediidilepingu, mida tarbija esialgu korrektselt teenindab, kuid mille täitmisel tekivad hiljem makseraskused. Kui krediidiandja kasutab seejärel krediidiinkasso teenust üksnes võlgnevuse sissenõudmiseks, jääb krediiditeabe esitamine registrile krediidiandja ülesandeks. Seega kajastub sama krediidikohustus registris üksnes ühe krediiditeabe andja kaudu ning topeltkandeid registris ei teki.

5. Eelnõu § 7 lõike 1 punkti 2 täiendatakse pärast sõna „isikukood“ tekstiosaga „või selle puudumise korral sünniaeg“:

„2) krediiditeabe andja üldandmed – nimetus või ees- ja perekonnanimi, registrikood või isikukood või selle puudumise korral sünniaeg ning krediiditeabe andja asukohariigi kahtähealine maakood;“.

Selgitus: muudatusega ühtlustatakse sõnastust teiste sama lõike sätetega, kus isikukoodi puudumise korral peab registripidajale esitama sünniaja.

6. Eelnõu § 7 lõike 1 punkti 7 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„7) krediidijääk või nõudejääk eurodes;“.

Selgitus: muudatusega täpsustatakse registrisse edastatavate andmete sõnastust, asendades mõiste „krediidijääk eurodes“ sõnastusega „krediidijääk või nõudejääk eurodes“.

Esiteks on muudatus vajalik krediidiinkassode krediiditeaberegistrisse andmeandjatena hõlmamise tõttu. Krediidiinkasso puhul ei ole enam tegemist kehtivast tarbijakrediidilepingust tuleneva krediidisuhte teenindamisega, vaid juba sissenõutavaks muutunud nõudega. Sellises olukorras ei kirjelda mõiste „krediidijääk“ andmete tegelikku sisu piisavalt selgelt, seetõttu tähistatakse sõnaga „nõudejääk“ krediidiinkasso esitatavat teavet. Erinevalt krediidiandjatest ei pea krediidiinkassod esitama registripidajale kogu § 7 lõikes 1 nimetatud andmekoosseisu, vaid üksnes osa sellest – täpsemalt punktides 1,2 ja 14 nimetatud andmed (vt ka eelnõu § 8 lõike 2 muudatust ja selgitusi selle kohta).

Krediidiinkassodele kehtestatakse krediiditeaberegistrile andmete esitamise kohustus piiratud ulatuses võrreldes krediidiandjatega, kuna nende roll tarbijakrediidisuhtes on olemuslikult erinev. Krediidiandja on tarbijakrediidilepingu pool, kes kujundab lepingu tingimused ning omab täielikku ülevaadet krediidisuhte sisust. Krediidiinkasso roll piirdub viivislaenust tuleneva nõude haldamisega. Seetõttu ei ole tal vajadust ega tegelikult ka võimalust edastada kõiki neid andmeid, mida edastab krediidiandja.

Eesmärk on tagada registri eesmärges silmas pidades vältimatult vajalik minimaalne teabehulk, mis võimaldab krediidiandjal krediidivõimelisuse hindamisel tuvastada tarbijal lasuva finantskohustuste suuruse.

Krediidiinkasso edastatavate andmete määratlemisel on arvestatud isikuandmete kaitse üldmääruse art 5 lõike 1 punktidest b ja c tulenevate eesmärgikohasuse ja minimaalsuse põhimõtetega. Arvestades, et krediidiinkassode valduses olevate andmete puhul on nende registri kajastamise eesmärk tagada eelkõige finantskohustuse olemasolu, selle suuruse ja täitmise hetkeseisu kajastamine registris ka pärast nõude omandamist, puudub vajadus koguda neilt andmeid, mis ei ole selle eesmärgi saavutamiseks vältimatult vajalikud.

Selleks, et eristada selgelt krediidiinkasso edastatavad andmed krediidiandja edastavatest andmetes finantskohustuse jääki puudutavas osas (krediidiandja edastab vastavalt eelnõu § 7 lg 1 punktile 7 krediidi jääki eurodes), on põhjendatud täiendada § 7 lõikes 1 loetletud andmekoosseisu eraldi punktiga, mis võtab arvesse selle andmeüksuse spetsiifikat krediidiinkasso kontekstis.

Teiseks hõlmatakse muudatusega ka olukorrad, kus krediidiandja on tarbijakrediidilepingu üles öelnud, kuid tarbija vastu eksisteerib jätkuvalt nõue. Ka sellisel juhul ei pruugi „krediidi jääk“ olla enam piisavalt täpne sõna, kuna tarbijakrediidileping on lõppenud, ent nõue tarbija vastu eksisteerib.

Muudatus on pigem täpsustava iseloomuga ega laienda registrisse edastatavate andmete ringi. Registrisse kantava teabe ese jääb samaks – kajastatakse tarbija tasumata rahalise kohustuse jääki –, kuid sõnastus võimaldab seda üheselt ja õiguslikult täpsemalt kirjeldada eri olukordades, sealhulgas nõude loovutamise või krediidilepingu lõppemise järel.

7. Eelnõu § 8 lõikes 1 asendatakse tekstiosa „Krediiditeabe andja“ tekstiosaga „Käesoleva seaduse § 5 punktides 1–4 nimetatud krediiditeabe andja“:

„(1) Käesoleva seaduse § 5 punktides 1–4 nimetatud ~~K~~krediiditeabe andja edastab registripidajale käesoleva seaduse § 7 lõikes 1 nimetatud andmed 24 tunni jooksul pärast tarbijakrediidilepingu sõlmimist või muutmist või samas lõikes nimetatud andmete muutmist.“.

Selgitus: muudatus on tingitud krediidiinkasso käsitlemisest krediiditeabe andjana. Eelnõu § 8 lõike 1 praegune sõnastus näeb ette krediiditeabe andja kohustuse edastada asjakohased andmed 24 tunni jooksul. Krediidiinkassodele tehakse sellest andmete uuendamise ajaraamist erisus (vt muudatust eelnõu § 8 lõike 2 ja selgitusi selle kohta). Edaspidi reguleerib lõige 1 andmete registrisse edastamise ja seal uuendamise kohustust eelnõu § 5 punktides 1–4 nimetatud isikute kohta ja lõige 2 krediidiinkasso kohta.

8. Eelnõu § 8 täiendatakse uute lõigetega 2 ja 3, muutes vastavalt järgnevate lõigete numeratsiooni, järgmises sõnastuses:

„(2) Käesoleva seaduse § 5 punktis 5 nimetatud krediiditeabe andja edastab registripidajale käesoleva seaduse § 7 lõike 1 punktides 1, 2 ja 7 nimetatud andmed 45 päeva jooksul pärast tarbijakrediidilepingu üle võtmist või tarbijakrediidilepingust tuleneva nõude omandamist või alates hetkest, kui ta haldab krediidiostja nimel tarbijakrediidilepingut või vastavat nõuet. Kui käesoleva seaduse § 7 lõike 1 punktis 7 nimetatud krediidi jääki või nõude jääki suurus muutub, edastab käesoleva seaduse § 5 punktis 5 nimetatud krediiditeabe andja need andmed registripidajale 10 päeva jooksul pärast andmete muutmist.“.

(3) Kui käesoleva seaduse § 5 punktis 5 nimetatud krediiditeabe andja on ühe tarbija kohta üle võtnud mitu tarbijakrediidilepingut või nendest tulenevat nõuet ning on sõlminud tarbijaga

nende tasumiseks tervikkokkuleppe, siis edastab ta käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud andmed üksnes tervikkokkuleppe kohta.“.

Selgitus: lõikega 2 pannakse krediidiinkassole kohustus edastada registripidajale tarbija üldandmed, krediidiinkasso enda üldandmed ning krediidiijääk või lepinguline võlasumma eurodes. See tähendab, et krediidiinkasso edastab tarbija kohta omandatud nõuete kogujäägi.

Erinevalt teistest krediiditeabe andjatest nähakse krediidiinkassodele ette pikemad tähtajad andmete esitamiseks ja uuendamiseks – 45 päeva arvates nõude omandamisest ja 10 päeva andmete uuenemisest arvates.

Pikemad tähtajad on põhjendatud krediidiinkassode tegevuse eripäraga. Praktikas võivad krediidiinkassod omandada korraga väga suure hulga nõudeid, mille suurusjärg võib ulatuda tuhandetesse. Sellises olukorras võib konkreetse tarbija tarbijakrediidilepingust tulenevate nõuete tuvastamine, eristamine ja tehniline töötlemine võtta arvestatavalt rohkem aega kui krediidiandjal, kes haldab tarbijakrediidilepingut selle sõlmimisest alates. Seetõttu ei oleks krediidiinkassodele samade tähtaegade kohaldamine realistlik.

Lõige 3 käsitleb olukorda, kus krediidiinkasso on ühe tarbija kohta omandanud või haldab mitut tarbijakrediidilepingust tulenevat nõuet ning sõlmib tarbijaga nende tasumiseks tervikkokkuleppe. Sellisel juhul esitatakse registrile andmed üksnes tervikkokkuleppe kohta, et vältida andmete dubleerimist iga üksiku nõudega. Tervikkokkuleppe kajastamine võimaldab samas säilitada registri eesmärgi seisukohalt olulise teabe tarbija olemasoleva maksekohustuse kohta.

9. Eelnõu § 8 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 nimetatud kohustus lõppeb tarbijakrediidilepingust tuleneva nõude kohasel täitmisel ~~lõppemisel~~, tarbijakrediidilepingust tuleneva nõude loovutamisel või tarbijakrediidilepingu kolmanda isiku poolt ülevõtmisel või muul juhul nõude lõppemisel.“.

Selgitus: esmalt asendatakse sättes tekstiosa „tarbijakrediidilepingu lõppemine“ tekstiosaga „tarbijakrediidilepingust tuleneva nõude kohasel täitmisel“.

Tarbijakrediidilepingu lõppemine võib toimuda erinevatel alustel, sealhulgas lepingu ülesütlemise, taganemise, kokkuleppel lõpetamise või muul viisil, mis ei tähenda tingimata krediidikohustuse täielikku täitmist. Eelnõu eesmärk ei ole siduda õiguslikke tagajärgi mistahes lepingu lõppemise alusega, vaid olukorraga, kus tarbija on tarbijakrediidilepingust tuleneva finantskohustuse nõuetekohaselt täitnud.

Sõnastus „tarbijakrediidilepingust tuleneva nõude kohane täitmine“ aitab vältida tõlgendust, et registripidajale andmete edastamise kohustus lõppeb olukorras, kus leping on küll formaalselt lõppenud, ent sellest tulenevad rahalised kohustused ei ole täielikult täidetud. Muudatusega tagatakse normi suurema selguse ja kooskõla õigusterminoloogiaga.

Teiseks täiendatakse normi tekstiosaga „või muul juhul nõude lõppemisel“. Sellega soovitakse ennekoike adresseerida olukorda, kus inimene täidab kohustuse krediidiinkasso ees. Terminoloogiliselt ei ole „tarbijakrediidilepingust tuleneva nõude kohane täitmine“ krediidiinkassole kohalduv, sest krediidiinkasso ei ole tarbijakrediidilepingu osapool.

10. Eelnõu § 8 lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Teabe tarbijakrediidilepingust tuleneva nõude kohase täitmise lõppemise, tarbijakrediidilepingust tuleneva nõude loovutamise, ~~või~~ tarbijakrediidilepingu kolmanda isiku poolt ülevõtmise fakti või muul juhul nõude lõppemise kohta edastab käesoleva seaduse § 5 punktides 1–4 nimetatud krediiditeabe andja registripidajale 24 tunni jooksul tarbijakrediidilepingust tuleneva nõude kohasest täitmisest lõppemisest, tarbijakrediidilepingust tuleneva nõude loovutamisest, või tarbijakrediidilepingu kolmanda isiku poolt ülevõtmisest või muul juhul nõude lõppemisest arvates.“.

Selgitus: säte kohaldub eelnõu § 5 punktides 1–4 nimetatud krediiditeabe andjatele. Terminoloogiliste muudatuste kohta vt selgitusi punkti 9 kohta.

11. Eelnõu §-i 8 täiendatakse lõikega 6 järgmises sõnastuses:

„(6) Teabe nõude lõppemise kohta edastab käesoleva seaduse § 5 punktis 5 nimetatud krediiditeabe andja registripidajale 10 päeva jooksul nõude lõppemisest arvates.“.

Selgitus: säte kohaldub üksnes krediidiinkassodele, kelle tegevuse eripäradest tulenevalt nähakse ette pikem tähtaeg registripidajale andmete esitamise võrreldes lõikes 5 sätestatud tähtajaga. Tähtaja erisuse osas vt selgitusi punkti 8 kohta.

12. Eelnõu § 8 lõikes 6 asendatakse tekstiosa „lõigetes 1 ja 2“ tekstiosaga „lõigetes 1–3, 5 ja 6“:

„(6) Krediiditeabe andja vabaneb käesoleva paragrahvi lõigetes ~~1 ja 2~~ 3, 5 ja 6 nimetatud kohustusest ajal, mil registripidajal ei ole krediiditeabe andjast mittetulenevatel põhjustel võimalik registriteenust osutada. Registriteenuse taastumisel on krediiditeabe andja kohustustatud krediiditeabe edastama esimesel võimalusel.“.

Selgitus: muudatused on tingitud §-i 8 täiendamisest uute lõigetega, mis reguleerivad registripidajale andmete esitamise kohustust. Viidet muudetakse nii, et hõlmatud on ka uued lõiked, millega krediiditeabeandjale andmete edastamise kohustust reguleeritakse.

13. Eelnõu § 10 lõike 1 punkti 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„1) krediidiasutuste seaduse tähenduses krediidiasutusele ja välisriigi krediidiasutuse Eestis asutatud filiaalile, krediidiandjate ja -vahendajate seaduse §-s 5 nimetatud krediidiandjale ja § 2 lõikes 2 nimetatud isikule ~~ning~~ välisriigi krediidiandja Eestis asutatud filiaalile ~~ning hoiu-laenuühistuse seaduse §-s 3 nimetatud hoiu-laenuühistule~~ tarbijakrediidilepingu sõlmimiseks või muutmiseks või võla ümberkujundamiseks võlaõigusseaduse § 416¹ tähenduses tahteavalduse esitanud või sõlmitud tarbijakrediidilepingu alusel täiendavat krediiti taotleva tarbija krediidivõimelisuse hindamise eesmärgil;“.

Selgitus: Vt ettepaneku nr 3 juures esitatud selgitust. Arvestades, et hoiu-laenuühistute reformi tulemusena peavad hoiu-laenuühistud kujundama end ümber krediidiasutusteks või ühistupankadeks, puudub vajadus näha neile ette eraldiseisev juurdepääsuõigus krediiditeaberegistrile. Pärast reformi lõpuleviimist tagatakse vastavate uute isikute juurdepääs registrile juba krediidiasutustena.

14. Eelnõu § 10 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Juurdepääs andmetele võimaldatakse kuni tarbijakrediidilepingust tuleneva nõude kohase täitmiseni lõppemiseni, tarbijakrediidilepingust tuleneva või nõude loovutamiseni või

tarbijakrediidilepingu kolmanda isiku poolt ülevõtmiseni või muul juhul nõude lõppemiseni, arvestades käesoleva paragrahvi lõigetes 3–6 sätestatud erisusi.“.

Selgitus: sättes asendatakse tekstiosa „tarbijakrediidilepingu lõppemine“ tekstiosaga „tarbijakrediidilepingust tuleneva nõude kohasel täitmisel“ ja sätet täiendatakse tekstiosaga „või muul juhul nõude lõppemiseni“. Vt selle kohta punkti 9 selgitusi.

15. Eelnõu § 11 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Krediiditeaberegistrisse kantud andmeid ja logisid säilitatakse kaks aastat tarbijakrediidilepingust tuleneva nõude kohase täitmisest ~~lõppemise, tarbijakrediidilepingust tuleneva~~ või nõude loovutamise, ~~või~~ tarbijakrediidilepingu kolmanda isiku poolt ülevõtmise või muul juhul nõude lõppemise kohta andmete registrisse kandmisest arvates.“.

Selgitus: sättes asendatakse tekstiosa „tarbijakrediidilepingu lõppemine“ tekstiosaga „tarbijakrediidilepingust tuleneva nõude kohasel täitmisel“ ja sätet täiendatakse tekstiosaga „või muul juhul nõude lõppemiseni“. Vt selle kohta punkti 9 selgitusi.

16. Eelnõu § 19 lõikes 2 asendatakse sõna „peatükis“ sõnaga „jaos“:

„(2) Käesolevas ~~peatükis~~ jaos sätestatud kohaldatakse ka juhul, kui isik omandab mõne muu sündmuse tõttu või muu tehingu tulemusel registripidajas käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud osaluse, kui see suureneb üle 20, 30 või 50 protsendi registripidaja aktsiakapitalist või aktsiatega esindatud hääle arvust või kui registripidaja muutub selle sündmuse või tehingu tõttu tema kontrollitavaks äriühinguks. Sellel juhul on isik kohustatud pärast registripidaja üle kontrolli saamist või olulise osaluse omandamisest või osaluse suurenemisest teadasaamist viivitamata teavitama sellest Finantsinspektsiooni.“.

Selgitus: tegemist on pigem tehnilise iseloomuga muudatusega. Eelnõu § 19 reguleerib olulise osaluse omandamisega seonduvat. See regulatsioon tervikuna sisaldub 3. peatüki 2. jaos.

17. Eelnõu §-i 58 pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 58. Krediiditeaberegistri kasutuselevõtmise rakendussätted edastamine registripidajale“.

Selgitus: sätte pealkirja muudetakse selle sisule vastavamaks. Rakendussätetega reguleeritakse lisaks krediiditeabe edastamisega seonduvale tarbija õigust teha avaldus enda kandmiseks registrisse (nn laenukeeld) ja registrile juurdepääsu.

18. Eelnõu § 58 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Enne käesoleva seaduse jõustumist sõlmitud ja kehtiva tarbijakrediidilepinguga seotud krediiditeabe või enne käesoleva seaduse jõustumist üle võetud tarbijakrediidilepingu või sellest tuleneva nõudega seotud krediiditeabe edastab krediiditeabe andja registripidajale kaheksa kuu jooksul arvates käesoleva seaduse jõustumisest käesoleva seaduse § 64~~5~~-lõike 1 kohaselt.“.

Selgitus: sätet täiendatakse tekstiosaga „või enne käesoleva seaduse jõustumist üle võetud tarbijakrediidilepingu või sellest tuleneva nõudega seotud krediiditeabe“, et tagada rakendussättes ka enne krediiditeaberegistri täiemahulist tööle hakkamist krediidiinkassode valduses oleva krediiditeabe edastamine registripidajale.

Lisaks muudetakse viidet eelnõu seadusena jõustumist reguleerivale sättele. Seoses hoiu-laenuühistu seaduse muudatuste välja jätmisega eelnõust muutub ka eelnõu paragrahvide numeratsioon alates §-st 60. Seaduse jõustumist reguleerib edaspidi § 64.

19. Eelnõu § 58 lõikes 2 asendatakse tekstiosa „2028. a 1. juunist“ tekstiosaga „2029. aasta 1. märtsist“:

„(2) Tarbijal tekib õigus teha avaldus enda kandmiseks käesoleva seaduse §-s 9 sätestatud tarbijakrediidilepingu sõlmimise piirangutega tarbijate nimekirja 2029. aasta 1. märtsist juunist.“.

Selgitus: muudatus on tingitud eelnõu jõustumise tähtaegade muutmisega. Nimelt lükatakse §-i 64 muudatustega seaduse jõustumise tähtaega edasi selliselt, et teabe edastamisega seotud kohustused jõustuvad 01.07.2028 ja registrisse päringute tegemise kohustused (registri täiemahuline käivitumine) 01.03.2029.

Paragrahvi 58 lõikes 2 nähakse ette, et tarbija õigus teha avaldus enda kandmiseks tarbijakrediidilepingu sõlmimise piirangutega tarbijate nimekirja jõustub 01.03.2029 ehk registri täiemahulisel käivitumisel.

20. Eelnõu § 58 lõikes 3 asendatakse tekstiosa „2028. a 1. juunist“ tekstiosaga „2029. a 1. märtsist“:

„(3) Krediiditeaberegistrile juurdepääs käesoleva seaduse §-i 10 kohaselt võimaldatakse alates 2029. aasta 1. märtsist juunist.“.

Selgitus: muudatus on tingitud eelnõu jõustumise tähtaegade muutmisega. Nimelt lükatakse §-i 64 muudatustega seaduse jõustumise tähtaega edasi selliselt, et teabe edastamisega seotud kohustused jõustuvad 01.07.2028 ja registrisse päringute tegemise kohustused (registri täiemahuline käivitumine) 01.03.2029.

Paragrahvi 58 lõikes 3 nähakse ette, et juurdepääs registrile on lubatud alates 01.03.2029 ehk registri täiemahulisel käivitumisel.

21. Eelnõu § 59 punktis 4 asendatakse sõna „krediiditeaberegistri“ tekstiosaga „krediiditeaberegistri pidaja korral krediiditeaberegistri“:

„4) paragrahvi 39 lõiget 1 täiendatakse punktiga 4¹ järgmises sõnastuses:

„4¹) krediiditeaberegistri pidaja korral krediiditeaberegistri pidamiseks õigusakti kohaselt nõutavast suurimast minimaalsest aktsiakapitali summast;“.

Selgitus: muudatusega täpsustatakse sätte sõnastust eesmärgiga tagada, et järelevalvetasu kapitaliosa määra arvutamise alus nähtuks selgelt järelevalvesubjekti kaudu. Eelnõu praegune sõnastus lähtub objektipõhisest lähenemisest ning viitab krediiditeaberegistrile kui objektile, kuid õiguslikult on korrektsem siduda tasu arvutamine järelevalvesubjektiga, s.o krediiditeaberegistri pidajaga. Muudatusel puudub sisuline mõju regulatsiooni kohaldamisalale või tasu arvutamise põhimõtetele ning selle eesmärk on parandada sätte õigusselgust ja normitehnilist täpsust.

22. Eelnõu § 59 punktis 5 asendatakse sõna „krediiditeaberegistri“ tekstiosaga „krediiditeaberegistri pidaja“:

„5) paragrahvi 39 lõiget 2 täiendatakse punktiga 1⁴ järgmises sõnastuses:

„1⁴) krediiditeaberegistri pidaja korral 0,1–0,7 protsendiga ärituludest;“.

Selgitus: vt punkti 21 selgitusi.

23. Eelnõu § 59 punktis 7 asendatakse sõna „krediiditeaberegistri“ tekstiosaga „krediiditeaberegistri pidaja“:

„7) paragrahvi 42 täiendatakse lõikega 5⁹ järgmises sõnastuses:

„(5⁹) Krediiditeaberegistri pidaja järelevalvetasu mahuosa lõppmakse arvutamisel võetakse aluseks tema eelmise aasta kasumiaruandes kajastatud äritulu.“;“.

Selgitus: vt punkti 21 selgitusi.

24. Eelnõu § 60 jäetakse välja, muutes järgnevate paragrahvide numeratsiooni:

~~„§ 60. Hoiu-laenuühistu seaduse muutmine~~

Hoiu-laenuühistu seaduses tehakse järgmised muudatused:

~~1) paragrahvi 28 täiendatakse lõikega 10 järgmises sõnastuses:~~

~~„(10) Hoiu-laenuühistu on kohustatud edastama andmed oma füüsilistest isikutest liikmetega sõlmitud tarbijakrediidilepingu kohta krediiditeabe jagamise seaduses sätestatud tingimustel ja korras krediiditeaberegistri pidajale.“;~~

~~2) paragrahvi 28 täiendatakse lõigetega 11 ja 12 järgmises sõnastuses:~~

~~„(11) Hoiu-laenuühistu ei tohi sõlmida ega muuta tarbijakrediidilepingut või tagatise andmise kokkulepet krediiditeabe jagamise seaduse §-s 9 nimetatud tarbijakrediidilepingu sõlmimise piirangutega tarbijate nimekirja kantud tarbijaga, välja arvatud nõudest osaliselt loobumiseks või erinevatest tarbijakrediidilepingutest tulenevate nõuete summeerimiseks või intressimäära vähendamiseks, kui see ei muuda krediidisaaaja olukorda halvemaks ning võlaõigusseaduse §-s 416⁺ sätestatud tarbijakrediidilepingu kohtuvälisel ümberkujundamisel.~~

~~(12) Käesoleva paragrahvi lõikes 11 sätestatud kõrvalekalduv tarbijakrediidileping on tühine. Tarbija tagastab tühise tarbijakrediidilepingu järgi saadu selleks tähtpäevaks, milleks ta pidi krediidi tervikuna tagasi maksuma tühise tarbijakrediidilepingu järgi. Sellisel juhul tuleb krediidi kasutamise aja eest maksta intressi võlaõigusseaduse § 94 lõikes 1 sätestatud suurus.“.~~

Selgitus: vt selgitust ettepaneku nr 3 kohta.

25. Eelnõu § 60 (eelnevalt § 61) punktis 1 asendatakse arv 18 arvuga 19:

„1) paragrahvi 12 lõiget 1 täiendatakse punktiga 19⁸ järgmises sõnastuses:

„19⁸) dokument, mis kinnitab valmisolekut andmeedastuseks krediiditeaberegistri pidajaga krediiditeabe jagamise seaduses sätestatud tingimustel ja korras.“;“.

Selgitus: eelnõu §-s 60 käsitletakse muudatusi krediidiandjate ja -vahendajate seaduses (KAVS). Käesolevas punktis 1 täiendatakse KAVS § 12 lõiget 1 uue punktiga 18, mis aga kehtivas KAVS-is on juba olemas (alates 21.11.2025). Seega tuleb muuta käesoleva eelnõuga lisatava punkti numeratsiooni.

26. Eelnõu § 60 punkti 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„3) paragrahvi 47 täiendatakse lõig~~ket~~ega 4² ja 4³ järgmises sõnastuses:

„(4²) Krediidandja ~~või agent~~ ja käesoleva seaduse § 2 lõikes 2 nimetatud isik on kohustatud edastama krediiditeavet krediiditeabe jagamise seaduse alusel asutatud krediiditeaberegistri pidajale krediiditeabe jagamise seaduses sätestatud tingimustel ja korras .

(4³) Krediidandja täidab käesoleva paragrahvi lõikes 4² sätestatud kohustust ka siis, kui ta on tarbijakrediidilepingu üle andnud või sellest tuleneva nõude loovutanud krediidinkassode ja -ostjate seaduses sätestamata juhtudel ja korras.“;“.

Selgitus: kavandatavast lõikest 4² jäetakse välja krediidiaagent, vt punkti 1 selgitusi.

Punkti täiendatakse uue lõikega 4³, mis adresseerib eelnõu Riigikogus menetlemise käigus Finantsinspeksiooni tõstatatud probleemi, mille kohaselt ei reguleeri eelnõu olukorda, kus krediidandja kohe pärast laenu väljastamist loovutab krediidilepingu äriühingule, kellel ei ole Finantsinspeksiooni väljastatud tegevusluba ehk tegemist ei ole finantsjärelevalve subjektiga. Kui eelnõuga olukorda ei adresseerita, siis jääksid kirjeldatud nõuded krediiditeaberegistrist välja. See tooks omakorda kaasa vajakajäämise krediidivõimelisuse hindamisel.¹

Rahanduskomisjoni suunistele vastavalt konsulteeris Rahandusministeerium turuosalistega ning pakub proportsionaalset lahendust, mis tagaks kirjeldatud olukorras tarbija finantskohustuste kohta andmete sisaldumise krediiditeaberegistris.

KAVS-i lisatakse lõige, mis paneb krediidandjale kohustuse täita krediiditeaberegistri pidajale andmete esitamise kohustust ka juhul, kui ta annab tarbijakrediidilepingu üle või loovutab sellest tuleneva nõude loovutanud krediidinkassode ja -ostjate seaduses sätestamata juhtudel ja korras.

Muudatus lähtub vajadusest tagada krediiditeaberegistri terviklikkus ja usaldusväärsus. Tarbija krediidivõimelisuse hindamine eeldab võimalikult täielikku ülevaadet olemasolevatest krediidikohustustest sõltumata sellest, kes konkreetset nõuet parasjagu omab või haldab. Kui tarbijakrediidilepingust tulenevate nõuete võõrandamise tulemusena ei kajastuks andmed tarbija finantskohustuse kohta registris, raskendab see krediidivõimelisuse hindamist ning suurendab vastutustundetu laenamise ja ülelaenamise riski. Lisaks aitab säte vältida olukordi, kus tarbijakrediidilepingust tulenevaid nõudeid võõrandatakse finantsjärelevalvesubjektideks mitteolevatele isikutele eesmärgiga vältida registriga seotud kohustusi või vähendada registris kajastuva teabe ulatust.

Regulatsiooni välja töötamisel on arvestatud, et krediidiasutus ja krediidandja on krediiditeabe andjad krediiditeabe jagamise seaduse § 5 punktide 1 ja 2 alusel. See tähendab, et neil on võimekus andmeid registripidajale edastada. Juhul, kui nõue loovutatakse või leping antakse üle finantsjärelevalvesubjektiks mitteolevale isikule, siis peab krediidandja ja krediidiasutus jätkuvalt täitma talle KAVS § 47 lõikest 4² tulenevat kohustust andmeid registripidajale edastada. Krediidiasutuse puhul tuleneb kohustus registripidajale andmeid edastada KAS § 88 kavandatavast lõikest 12 ning KAVS 47 kavandatav lõige 4² kohaldub koosmõjus KAS § 83 lõikega 3¹.

Kavandatav piirang riivab krediidandja ettevõtlusvabadust ulatuses, milles tarbijakrediidilepingu üleandmine või sellest tuleneva nõude loovutamine seatakse sõltuvusse kohustusest tagada krediiditeaberegistrile andmete jätkuv esitamine. Lahendus võib kaudselt mõjutada ka krediidandja võimalusi kujundada vabalt oma ärimudelit, sh otsustada nõuete

¹ Vt ka Finantsinspeksiooni arvamust krediiditeabe jagamise seaduse eelnõu 652 SE kohta, p 2 (lk 1)

võõrandamise tingimuste üle. Tegemist ei ole siiski tarbijakrediidilepingute või nõuete võõrandamise absoluutkeeluga, vaid üksnes tingimusega, mille eesmärk on säilitada krediiditeaberegistri toimimiseks ja seeläbi krediidivõimelisuse hindamiseks vajaliku teabe järjepidevus.

Piirang teenib kaaluka avaliku huvi eesmärki, milleks on vastutustundliku laenamise põhimõtte toetamine ning tarbija ülelaenamise ennetamine. Krediiditeaberegistri eesmärk on võimaldada krediidiandjatel hinnata tarbija krediidivõimelisust võimalikult täieliku ja ajakohase teabe põhjal. Kui tarbijakrediidilepingust tulenevad tarbija finantskohustused ei sisalduks registris üksnes nõude võõrandamise tõttu, võiks see kaasa tuua olukorra, kus krediidiandja teeb krediidiotsuse ebatäieliku teabe pinnalt. See suurendab riski anda tarbijale krediiti olukorras, kus tema tegelik maksevõime seda ei võimalda.

Lahendus on eesmärgi saavutamiseks sobiv, kuna tagab, et tarbijakrediidilepingust tulenevad kohustused jäävad registris nähtavaks ka pärast nõude üleandmist või loovutamist. Samuti on lahendus vajalik, kuna alternatiivid ei võimaldaks samaväärselt tagada registri andmete terviklikkust. Näiteks on finantsjärelevalve alla mittekuuluvate isikute tegevuse kontrollimine oluliselt piiratum ja ebaefektiivsem, puuduks kindlus registrile esitatavate andmete usaldusväärsuse osas.

Piirang on ka mõõdukas. Krediidiandjal ei keelata nõude loovutamist või tarbijakrediidilepingu üleandmist, vaid üksnes tagatakse, et sellises olukorras edastatakse jätkuvalt registrile andmeid. Samuti ei kohaldata piirangut juhtudel, kus lepingu üleandmine või nõude loovutamine toimub krediidiinkassode ja -ostjate seaduses sätestatud juhtudel ja korras, kuna sellistes olukordades on vastav tegevus allutatud eriregulatsioonile ning krediiditeabe jätkuv kajastumine registris tagatakse muude mehhanismide kaudu. Seetõttu ei lähe meede kaugemale sellest, mis on vajalik krediiditeaberegistri eesmärgi saavutamiseks, ning säilitab mõistliku tasakaalu avaliku huvi ja krediidiandjate ettevõtlusvabaduse vahel.

Lisaks aitab säte vältida olukordi, kus tarbijakrediidilepingust tulenevaid nõudeid võõrandatakse finantsjärelevalvesubjektideks mitteolevatele isikutele eesmärgiga vältida registriga seotud kohustusi või vähendada registris kajastuva teabe ulatust.

Sättega nähakse ette erand juhtudeks, kus tarbijakrediidileping antakse üle või sellest tulenev nõue loovutatakse krediidiinkassode ja -ostjate seaduses (KIOS) sätestatud juhtudel ja korras. KIOS reguleerib krediidihaldustegevust, sealhulgas krediidihaldusteenuse osutamine, krediidiinkasso ja krediidiostja tegevust. Need on tegevused, mis on seotud krediidilepingutega, mille täitmisega ollakse viivituses. Nendel juhtudel on registripidajale andmete edastamine tagatud läbi selle, et krediidiinkassod on krediiditeabe andjateks (eelnõu § 5 punkt 5).

27. Eelnõu § 60 punkt 8 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„8) paragrahvi 105 täiendatakse lõikega 3¹ järgmises sõnastuses:

„(3¹) Krediidiandja või -vahendaja peab viima oma tegevuse ja dokumendid käesoleva seaduse § 12 lõike 1 punktis 19~~8~~ sätestatuga vastavusse 2029~~8~~. aasta 1. märtsiks~~juuniks~~.“.

Selgitus: esmalt asendatakse sättes viide punktile 18 viitega punktile 19, kuna kehtivas õiguses on KAVS § 12 lg 1 punkt 18 juba olemas.

Teiseks muudetakse kohustuse tähtaega seoses eelnõus sätestatud jõustumistähtaegade muutmisega (eelnõu § 64 muudatused).

28. Eelnõu § 61 punktis 1 asendatakse arv 19 arvuga 20:

„1) paragrahvi 13¹ lõiget 1 täiendatakse punktiga ~~2019~~ järgmises sõnastuses:

„~~2019~~) dokument, mis kinnitab valmisolekut andmeedastuseks krediiditeaberegistri pidajaga krediiditeabe jagamise seaduses sätestatud tingimustel ja korras.“;

Selgitus: eelnõu §-s 61 käsitletakse muudatusi krediidiasutuste seaduses (KAS). Kõnesolevas punktis 1 täiendatakse KAS § 13¹ lõiget 1 uue punktiga 19, mis aga kehtivas KAS-is on juba olemas. Seega tuleb muuta käesoleva eelnõuga lisatava punkti numeratsiooni.

29. Eelnõu § 61 täiendatakse uue punktiga 2, muutes vastavalt järgmiste punktide numeratsiooni, järgmises sõnastuses:

„2) paragrahvi 83 lõike 3¹ esimest lauset muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Krediidiasutus peab tarbijale laenu andmisel või tarbijale krediidiandjate ja -vahendajate seaduse §-des 7 ja 51 nimetatud nõustamisteenuse osutamisel või tarbijakrediidilepingu üleandmisel või sellest tuleneva nõude loovutamisel järgima krediidiandjate ja -vahendajate seaduse §-des 47–53¹ sätestatut.“;

Selgitus: muudatus on otseses seoses KAVS § 47 täiendamisega uue lõikega 4³ (vt punkti 26).

Nimetatud lõike kohaselt on krediidiandjal kohustus jätkata krediiditeaberegistri pidajale andmete esitamist ka juhul, kui ta annab tarbijakrediidilepingu üle või loovutab sellest tuleneva nõude muul viisil kui krediidiinkassode ja -ostjate seaduses sätestatud juhtudel ja korras. Sama kohustus peab laienema ka krediidiasutustele.

Normitehniliselt on otstarbekas sätestada vastav kohustus viitena KAVS asjaomastele sätetele. KAS § 83 sätestab nõuded krediidiasutuse poolt laenude andmisele. Selle paragrahvi lõike 3¹ alusel kohaldatakse tarbijale laenu andmisel või KAVS §-des 7 ja 51 nimetatud nõustamisteenuse osutamisel mitmeid KAVS-i sätteid, sealhulgas § 47.

Regulatsiooni selguse ja süsteemsuse tagamiseks täiendataksegi KAS § 83 lõiget 3¹ selliselt, et krediidiasutusel tekib lisaks laenu andmisele ja nõustamisteenuse osutamisele kohustus järgida KAVS §-des 47–53¹ sätestatut ka tarbijakrediidilepingu üleandmisel või sellest tuleneva nõude loovutamisel. Sellega tagatakse, et krediidiasutustele kohalduvad tarbijakrediidisuhete üleandmise ja nõuete loovutamise korral samad nõuded, mis kohalduvad krediidiandjatele, sh kohustus jätkata andmete esitamist, kui ta annab tarbijakrediidilepingu üle või loovutab sellest tuleneva nõude muul viisil kui krediidiinkassode ja -ostjate seaduses sätestatud juhtudel ja korras. Sama kohustus peab laienema ka krediidiasutustele

30. Eelnõu § 61 punktis 5 asendatakse tekstiosa „§ 134²⁷“ tekstiosaga „§ 134²⁸“ ja tekstiosa „§ 134²⁸“ tekstiosaga „§ 134²⁹“:

„5) seadust täiendatakse §-dega 134²⁸⁷ ja 134²⁹⁸ järgmises sõnastuses:

„§ 134²⁸⁷. **Andmete edastamise kohustuse rikkumine**

(1) Krediidiandjate ja -vahendajate seaduse § 47 lõikes 42 sätestatud nõude rikkumise eest – karistatakse rahaträhviga kuni 100 000 eurot.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –

karistatakse rahatrahviga kuni 1 000 000 eurot.

§ 134²⁹⁸. Tarbijakrediidilepingu sõlmimise keelu rikkumine

(1) Krediidiandjate ja -vahendajate seaduse §-s 50² sätestatud nõude rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 100 000 eurot.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 1 000 000 eurot.“;“.

Selgitus: Kõnesolevas punktis täiendatakse KAS-i uute §-dega 134²⁷ ja 134²⁸. Kehtivas KAS-is on aga § 134²⁷ juba olemas. Seega tuleb muuta kõnesolevate paragrahvide numeratsiooni.

31. Eelnõu § 62 punkti 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„5) seadust täiendatakse §-ga 141¹⁹⁸ järgmises sõnastuses:

„§ 141¹⁹⁸. Krediidiasutuste tegevuse ja dokumentide kooskõlla viimine

Krediidiasutus peab viima oma tegevuse ja dokumendid käesoleva seaduse § 13¹ lõike 1 punktis ~~2019~~ sätestatuga vastavusse 2029~~8~~. aasta 1. märtsiks~~juuniks~~.“.

Selgitus: esmalt asendatakse sättes viide §-le 141¹⁸ viitega § 141¹⁹, kuna kehtivas õiguses on selline paragrahv juba olemas,

Teiseks muudetakse kohustuse tähtaega seoses eelnõu §-is 64 sätestatud jõustumistähtaegade muutmisega.

32. Eelnõu § 62 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 62. Krediidiinkassode ja -ostjate seaduse muutmine

Krediidiinkassode ja -ostjate seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 7 lõiget 1 täiendatakse punktiga 16 järgmises sõnastuses:

„16) dokument, mis kinnitab valmisolekut andmeedastuseks krediiditeaberegistri pidajaga krediiditeabe jagamise seaduses sätestatud tingimustel ja korras.“;

2) seaduse 6. peatükki täiendatakse paragrahviga 45¹ järgmises sõnastuses:

„§ 45¹. Krediiditeaberegistrisse andmete edastamine

Krediidiinkasso, kes omandab tarbijakrediidilepingu või sellest tuleneva nõude või kes haldab krediidiostja nimel eelnimetatud lepingut, on kohustatud edastama krediiditeavet krediiditeabe jagamise seaduse alusel asutatud krediiditeaberegistri pidajale krediiditeabe jagamise seaduses sätestatud tingimustel ja korras.“;

3) Krediidiinkassode ja -ostjate seaduse § 64 lõige 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(6) Valdkonna eest vastutav minister võib oma määrusega ette näha krediidiostjate või tema määratud esindajate kohta andmete esitamise aruannete vormid, koostamise metoodika ja esitamise korra.“;

4) seadust täiendatakse §-dega 92¹ järgmises sõnastuses:

„§ 92¹. Andmete edastamise kohustuse rikkumine

(1) Käesoleva seaduse §-s 451 sätestatud nõude rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 100 000 eurot.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 1 000 000 eurot.“

5) seaduse §-i 94 täiendatakse lõikega 5 järgmises sõnastuses:

„(5) Krediidiinkasso, kes omandab tarbijakrediidilepingu või sellest tuleneva nõude või kes haldab krediidiostja nimel eelnimetatud lepingut peab viima oma tegevuse ja dokumendid käesoleva seaduse § 7 punktis 16 sätestatuga vastavusse 2029. aasta 1. märtsiks.“.

Selgitus: muudatustega nähakse krediidiinkassodele ette krediiditeaberegistri toimimiseks vajalikud minimaalsed nõuded, mis võimaldavad tagada registri andmete terviklikkuse, ajakohasuse ja usaldusväärsuse. Arvestades, et krediidiinkassod muutuvad krediiditeabe jagamise seaduse kohaselt krediiditeabe andjateks, on vajalik kehtestada neile registri toimimiseks vältimatult vajalikud organisatsioonilised ja õiguslikud kohustused. Kavandatavad nõuded on olemuselt sarnased teistele krediiditeabe andjatele kohalduvate nõuetega.

Eelnõu § 62 täiendatakse mitmete punktidega, mis sisaldavad:

1) nõuet, mis kohustaks krediidiinkassot tegevusloa taotlemisel esitama dokumendi, mis kinnitab valmisolekut andmeedastuseks krediiditeaberegistri pidajaga krediiditeabe jagamise seaduses sätestatud tingimustel ja korras (kavandatav § 7 lg 1 punkt 16).

Krediidiinkassole kehtestatakse kohustus esitada tegevusloa taotlemisel dokument, mis kinnitab tema valmisolekut andmeedastuseks krediiditeaberegistri pidajaga krediiditeabe jagamise seaduses sätestatud tingimustel ja korras. Nõude eesmärk on tagada, et krediidiinkasso omaks tegevuse alustamisel vajalikku tehnilist ja organisatsioonilist võimekust täita registrile andmete esitamise kohustust.

2) Kohustust andmeid registripidajale edastada (kavandatav § 45¹).

Krediidiinkassole kehtestatakse kohustus edastada registripidajale krediiditeabe jagamise seaduses ette nähtud andmed. Selle eesmärk on tagada, et tarbijakrediidilepingust tulenevad kohustused jääksid krediiditeaberegistris kajastatuks ka pärast nõude üleminekut krediidiinkassole või krediidiostjale.

Kohustus on piiratud ulatusega, kuna krediidiinkassod ei pea esitama kogu krediidisuhte detailset teavet, vaid üksnes registri eesmärgi saavutamiseks vajalikku minimaalset andmestikku.

3) Kohustuse rikkumise eest vastutust sätestavat normi (kavandatav § 92¹).

Krediiditeaberegistri toimimise tagamiseks nähakse ette ka väärteokoosseis krediidiinkasso andmeedastuse kohustuse rikkumise eest. Selle eesmärk on luua piisav õiguslik stiimul registrile andmete õigeaegseks ja nõuetekohaseks esitamiseks.

Registri tõhus toimimine sõltub sellest, et kõik krediiditeabe andjad täidaksid oma kohustusi järjepidevalt ja usaldusväärselt. Juhul, kui andmete esitamise kohustuse rikkumisele ei järgneks õiguslikke tagajärgi.

4) sätet, mis näeb ette tähtaja, mille jooksul peab juba tegevusloa saanud krediidiinkasso oma tegevuse ja dokumendid tegevusloa tingimustega kooskõlla viima (kavandatud § 94 lõige 5).

Üleminekusätte eesmärk on võimaldada juba tegevusloa saanud krediidiinkassodel viia oma tegevus ja tegevusloa aluseks olevad dokumendid mõistliku aja jooksul kooskõlla uute nõuetega. Arvestades, et krediiditeaberegistriga seotud kohustused eeldavad teatavat tehnilist ja organisatsioonilist ettevalmistust, ei oleks põhjendatud nõuda olemasolevatelt turuosalistelt kohest vastavusse viimist seaduse jõustumise hetkest.

Tähtaeg võimaldab krediidiinkassodel teha vajalikud arendused, sõlmida registripidajaga vajalikud kokkulepped ning kohandada sisemised protsessid uutele nõuetele vastavaks.

33. Eelnõu § 64 (endine § 65) muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 64. Seaduse jõustumine

(1) Käesoleva seaduse ~~§ 60 punkt 1~~, § 60~~1~~ punktid 1, 3 ja 8, ning § 61~~2~~ punktid 1–3, 2 ja 6~~5~~ ning § 62 punktid 1, 2 ja 5 jõustuvad 2028~~7~~. aasta 1. juulil~~oktoobril~~.

(2) Käesoleva seaduse ~~§ 60 punkt 2~~, § 60~~1~~ punktid 2 ja 5–7, § 61~~2~~ punkt 4, § 62 punkt 4 ja § 63~~4~~ jõustuvad 2029~~8~~. aasta 1. märtsil~~juunil~~.”.

Selgitus: arvestades eelnõu Riigikogus menetlemise aega, tuleb üle vaadata ka eelnõu jõustumise tähtajad. Eelnõu väljatöötamisel kavandatud tähtajad lähtusid menetluse alustamise ajal prognoositud ajakavast. Arvestades eelnõu Riigikogus menetlemise kestust ning vajadust tagada registri käivitumise realistlik ajakava, on põhjendatud jõustumiskuupäevasad asjakohaselt kohandada:

- 1) sätet, mis reguleerivad andmete edastamist registripidajale, jõustuvad 01.07.2028 ja
- 2) sätet, mis tagavad registri töö täiemahulise käivitumise, sh registrist andmete pärimise, jõustuvad 01.03.2029.

Samuti täiendatakse jõustumissätet viidetega normidele, mida käesolevas kirjas esitatud ministeeriumi ettepanekute alusel täpsustatakse või lisatakse. Täiendused on vajalikud eeskätt seoses KIOS-is krediidiinkassodele kavandavate täiendavate kohustustega (§-i 62 muudatused), samuti nõude loovutamise või lepingu üleandmise korral krediidiandjale ja krediidiandjale pandava kohustusega jätkata andmete esitamist registripidajale.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Jürgen Ligi
rahandusminister

Mirjam Rannula
5646 7227 Mirjam.Rannula@fin.ee